

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishču mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvu: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana na zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Pamflet dež. odbora in kranjska pravica.

Neradi pišemo večkrat o sebi, toda odlok, ki ga je izdal dež. odbor glede paznika Bučarja nas sili, da zopet izpregovorimo.

Onim, ki odlok poznajo, ni treba mnogo besedi. Ljudje so strmeli. Nekaj takega še niso čitali. Lahko s ponosom rečemo, da »Dan« še ni prinesel tako nizkega protimoralnega pamfleta, kakor je ta odlok.

Konstatiramo še enkrat: da ni bil g. Bučar z nami v nobeni zvezi in da je to z imeni prej prinesel vest o Oražmu in Bučarjevi ženi, nego mi, ki smo prinesli celo zadevo dva dni pozneje — brez imen. In vendar je bil paznik Bučar zato odstavljen iz službe, ker je baje dal svojo zadevo »Dnevnu« na razpolago.

Čez vse značilno za deželne moraliste je to, da zagovarja očitno nemoralnost klerikalnega veljaka — dočim zapodi iz službe uslužbenca zato — ker si je upal — kot mož prizadeje žene — o tem govoriti.

V tem oziru je ta odlok edini te vrste v naši državi in menda na svetu sploh in nas le zanima, kaj poreko o tem na višjih mestih.

Kaj pravi odlok? Odlok pravi, da ga to nič ne briga, kaj je delal Oražem. Dobesedno pravi:

Deželni odbor se nima pečati z vprašanjem, če in v koliko so resnične navedbe obdolženca o dozdnevni nadležnosti neke tretje osebe nasproti njegovi ženi ob času njegove odsotnosti v aktivni vojaški službi. Ne pripisuje pa v tem oziru navedbam obdolženca posebne verodostojnosti. Deželni odbor se ima pečati zgolj z dejanji obdolženca samega, zaradi katerih se je uvedla disciplinarna preiskava. Očitajo se mu je troje: 1. da je povzročil v ljubljanskem dnevniku »Dan« z dne 21. julija t. l. člančič »Roman iz ljubljanskega predmestja«, da je v službi napram svojemu predstojniku lagal in tako spravil njega in deželni odbor v zmotu, 3. da se je pajdašil s paznikom Alojzijem Ljubičem, ki je bil disciplinarno odstavljen. — Ad 1. Deželni odbor smatra kot dokazano, da je Al. Bučar sam nalašč dal objaviti omenjeni članek v »Danu«. (Povedali smo, da to ni res.)

Kaj pravi odlok dalje?

S tem pa, da je Alojzij Bučar objavil omenjeni članek, je učilil nečastno dejanje, ki mu jemlje tisto spoštovanje, koje mora uživati, kdor hoče biti v dež. službi. Absolutno nedopustno je za vsakega deželnega uslužbenca brez izjeme stik z listom te vrste, kakor je »Dan«. Ta ljubljanski dnevnik je znan po umazanosti svojih tendenc, ki involvirajo špekulacije najnižje vrste na najslabše ži-

vinske inštinkte zadnjih elementov prebivalstva, in ki merijo na to, kolikor mogoče podivjati in pokvariti ljudi, ki pridejo v dotik s strupeno atmosfero tega lista. Pohujšanje mladine je očitna naloga tega lista. Tudi se odlikuje »Dan« po sistematično lažnjivih napadih na deželno upravo in posebej še na vodstvo deželne prisilne delavnice, torej na ono upravo, ki je obdolžencu ob času njegove izredne vojaške službe prostovoljno nakazovala polne službene prejemke, za kar bi moral biti obdolženec deželnemu odboru posebno hvale dolžan. Poleg tega pa je notorično, da ta list kaže jasne veleizdajske tendence, ki že same po sebi izključujejo, da bi smel deželni uslužbenec glede na svojo službeno prisego imeti z njim kaj stika. Najbolj pa velja to za paznika deželne prisilne delavnice, ki nosi uniformo in ki je dolžan vzdrževati železno vojaško disciplino. Deželni uslužbenec, ki išče stika s takim listom, v svoji službi ne more biti na mestu! Poleg tega pa inkriminirani članek tudi sam na sebi zasluži najostrejšo obsodbo. V prvi vrsti take objave povzročajo hudo javno pohujšanje, drugič pa vsebuje članek še celo vrsto pavšalnih sumničenj, umazanih podtikanj in splošnih nizkotnih opazk na adreso, ki ni niti po lastnih trditvah obdolženca v nobeni zvezi z afero, ki ga je baje napotila za inkriminirano objavo. Niti eno niti drugo se ne strinja z dolžnostmi deželnega uslužbenca, ki je po službeni prisegi vezan varovati v uradu in izven urada ugled svoje službe. To dejanje je nečastno, je nepoštena pavšalna častikraja ter involvira nedopustno javno pohujšanje. Deželni uslužbenec, ki kaj takega stori, zgubi tisto spoštovanje in zaupanje, ki je za deželno službo neobhodno potrebno.

Prinašamo ta odstavek, zato ker smo rekli, da je odlok pamflet, ki je v sramoto dež. odboru in celi deželi.

Ako klerikalni magnat nadleguje tujo ženo: to ni »nečastno dejanje«, to ni »hudo javno pohujšanje« (NB! O tem je govorila cela Ljubljana!) — Ako pa mož brani svojo čast, je to »nečastno dejanje« in hudo javno pohujšanje.

Poleg »Dneva« je vzrok Bučarjevemu odpustu tudi Ljubič. Kdo je Ljubič? Bivši paznik, ki je bil zapoden iz službe, ker je čital »Jutro«. Torej to je ves greh. — Ker točka 2. (glede laži) odpode — prideta v razlogih do veljave — samo »Dan« in Ljubič t. j. dež. uslužbenec nima več toliko svobode, da bi smel čitati, kar bi sam hotel in občeval, s komur bi hotel.

Čitati liste in občevati z ljudmi je v slavni vojvodini Kranjski po novi klerikalni morali večji greh, nego pečati se s tujimi ženskami, dasi Bog prvega ni nikoli in nikjer pre-

povedal, to poslednje pa je prepovedano po 9. božji zapovedi. Tako hočejo naši klerikalci božji zakon na robe postaviti.

Zato je ta odlok pravi dokument klerikalne morale.

Vodiški čudeži.

V.

Kmalu konec je vse slave, če podlage nima prave, kdor preveč navzgor leti večkrat nizko obsedi.

Marsikdo lepo je sanjal, kaj v Vodica bi uganjal, kak bo dobro jedel, pil in s pečenko se gostil.

Ker v Vodica bi hoteli za postrežbo poskrbeli, da prevelik bi naval gostom kaj ne škodoval.

Tudi župnik v Vodica bi rad je segel po peticah, tudi on za zadnjo stran je imel poseben plan.

Ker ni bilo mu neznano, da denar žele v Ljubljano, je pri sebi modroval, in tako-le je dejal:

Načrti v Vodica.

»Ta koritarska korita niso nikdar d'narja sita, kar ti nese kaj kak groš, vse v Ljubljano nesel boš.

Toda mera je že polna, masa je nezadovoljna, če pri nas kupčija gre — jo porabimo za se.

Da po svetu razgasi se kakšen čudež tu godi se, naj izide iz Vodice po vsem svetu en oklic:

Naši bratje po deželi mnogo dela bodo imeli, toda danes vsakdo ve, brez reklame nič ne gre.

Dali so mi že besede, da zbero mi svoje črede,

kmet je kakor bacek naš, vse rad vzame, kar mu daš.

Ker politika domača se na slabo stran obrača, poskrbimo mi za to, da zmehnjavam konec bo.

Ker se vse je pojasnilo, kaj je delal Krek s Kamilo, zdaj Johanca poskrbi, da se ljudstvo pomiri.

Če je vera omajana naša poskrbi Johana, da bo zopet vsak verjel, kdor je dvomitil začel.

Društva, Orli, razni člani, vsi može in vsi župani, vsi v Vodice prihite se Johanci posvete.

Zraven naše Bogomile se jim bodo pridružile, naj so stare al' mlade, vedno družbe si žele.

Kar se udeležbe tika, ta bo lepa in velika, tu bo kmet in velikaš in še kak plemenitaš.

Tu zberimo čete naše, zraven dajmo še pravaše, Čeh in Nemec in Poljak — dobrodošel gost bo vsak.

Tu vse narode slovanske proglasimo za krščanske, in postavimo program: kdor ni z nam' je proti nam.

Straža bode poskrbela, da nerodnost se ne dela, človek reven al' bogat — vsak ima zabavo rad.

Kar se tiče dobre hrane, imam svoje ženske zbrane, te poceni poskrbe, da se lahko vsak naje.

Kjer prostorno je dvorišče, tam napravimo ognjišče, kotel tja postavimo, dobro jed pripravimo.

Take župnik je načrte imel pred sabo razprostrte, ko naenkrat strašen klic se začuje iz Vodice.

Ko je noč na zemljo pala, je Johanca ven zbežala, in izginila je v noč daleč od vodiških koč.

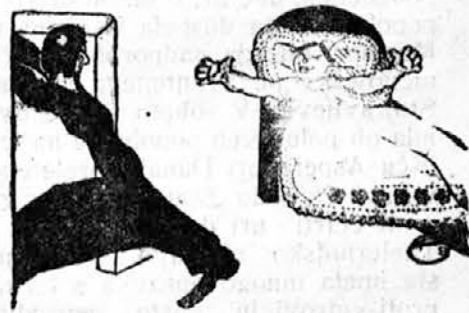
Drugi so za njo leteli komaj da so jo ujeli, so privedli jo nazaj: »Hvaljen bodi, vekomaj.«

Zvedeti pa ni mogoče, kaj da se Johanci hoče, Ker veliko ta skrivnost skriva v sebi nje svetost.

Vendar ta skrivnost neznana ni ostala za kaplana, on spoznal je vso skrivnost, ki jo skriva nje svetost.

Enkrat v pozni tihi noči brž Johanca se odloči, da kaplana si želi, ker jo težek greh tišči.

Ko kaplan jo spoveduje, kakšne tu besede čuje? »Ljubi moj gospod kaplan, bolna sem od srčnih ran...«

Hude skušnjave.

A kaplan beži, kar more, (dal ji niti ni pokore) ven beži, domov hiti, da skušnjave se znebi.

Spoved bila je končana in skrivnost je b'la izdana, O Johanca, kaj bo zdaj kje je tvoj svetniški raj?

Drugi dan pa zjutraj rano je Johanca šla v Ljubljano, da za sebe poskrbi zopet čudežne krvi.

Tam na klavnici mešarji ti so vedno pri denarji, ker vse radi prodajo, kar si zaželi kedo.

Telečja kri.

Jih Johanca je prosila, če bi kaj krvi dobila? Rekli so ji: »Kajpada, saj vsak mnogo je imal.«

So krvi ji natočili, svetle kronce razdelili, in smejali se na glas: rekli so: »To bo klobas!«

Se Johanca je vrnila, sveto kri s seboj nosila: in molila je tako: »Vse to v božjo čast naj bo!« (Konec jutri.)

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

Oborožila se je z vso svojo avtoriteto in energijo:

»Ne, ne, ne dovolim ti, da jo vidiš. Piši ji, ako hočeš; a svoje pismo izročiš meni. To veš, da držim, kar obljubim; bodi brez skrbi, da ji predam tvoje pismo pošteno in točno — jaz sama.«

XLVII.

Spodena!

Gilberta, ki se je bila pravkar zbudila, ko je prodiral rahel solnčni soj, znanilec pomladi, v sobo z lovorjivimi venc, Gilberta je vzkliknila vsa vesela:

»Oh, kako lep dan bo danes!« Naglo se je začela oblačiti in zaklicala očetu Florestanu skozi zaprta vrata:

»Očka, dobro jutro!« Slišal jo je tekati popevaje po sobi.

»Ti žvrgoliš kakor ptička!« »Da, dragi očka, kakor ubogi vrabci, ki nimajo glasu. A solnce mi ne da miru, vse eno moram peti!« »In še nekaj drugega je — že vem, kaj!« je dejal stari režiser sam pri sebi: »Ah, mladost... pomlad, ljubezen...«

Gilberta, ki je bila med tem obležena, je stopila pred dobričino.

»Kriš, kako si srčkana!« »Meniš?«

»Spoznam se na to, mala moja. V Bezejju, kjer sem pel eno sezono, in to z uspehom... sem bil nekoč predsednik tekme krasotice.«

Med takimi razgovori sta veselo pozajtrkovala, ona svojo čašo čaja, on svojo čokolado, a Kastor svoje mleko; to je bilo vsak dan enako, kakor da stoji črno na belem.

In naposled, ko je bila gotova, se je zamotala v svoj plašč in vzela mufek, ki ga je bilo tisto leto moda nositi na svilenem motvozu okrog vratu.

»Do svidenja drevi, očka.«

»Do svidenja drevi. Ah, pozabil sem ti povedati, da obedujem v mestu.«

»Od kdaj pa smo tako nobel, gospod Rožane?«

»Kazimir me je povabil. Podedoval je, draga moja. Pa hoče pogostiti par veterancev iz naše bajte. Burginjon je tudi povabljen — misli si!«

»No, to bo pa glavno. Z Bogom, mudri se mi.«

Pritisnila mu je na lici dva debela poljuba; pobožala je Kastorja nato je stekla po stopnicah.

Bože, kako lahko se je čutila tisto jutro, ob lepem marčevem vremenu, ki je obujalo že prvo slutnjo pomladil

Dospelša do Senmartenskih vrat, je sedla v omnibus. Pol ure na to je stala pred obokanimi vrati Rožgijskega dvorca.

»Dobro jutro, Soran«, je dejala vratarju.

»Dobro jutro, gospodična Lemetrova. Gospa markiza mi je ukazala, povedati vam, da pridite nemudoma k njej.«

»Ah!« je dejala nekoliko iznenađena. »Pa ni kaj posebnega?«

»Ne, da bi vedel, gospodična.« Krenila je po stopnicah, ki vodijo v drugo nadstropje in dejala slugi, ki je prišel odpirat:

»Gospa markiza me želi k sebi?«

»Da, gospodična. V malem salonu je.«

»Kaj utegne biti?« se je vprašala Gilberta.

Vsa smehljajoča je naglo odprla vrata.

Ah, koliko presenečenje. Nič več ni zagledala pisem, ki jih je bila razložila včeraj vsepovsod, po kanapeju, po mizi in po preprogi. Nekdo je bil stlačil vse to na slepo v predal, ki je bil še napol odprt. Sredi salona pa je stala markiza in jo gledala... Oh, s kakšnimi očmi! Nikoli še ni bila videla takšnega pogleda. Ustavila jo je, ko je hotela zapreti vrata za seboj:

»Ni potrebno, gospodična. Premalo mi je do tega, če sliši kdo, kar vam imam povedati.«

»Oh, milostljiva...« je jeknila

Gilberta ter prebledela. »Ali sem si morda nakopala... nehote, po nesreči... vašo nezadovoljnost?«

»To bi vam bilo zelo žal, kaj ne da? Vi bi delali radi še dalje zmedo v tej hiši... in se poigravali z markijem de Rožgi...«

»Gospa markiza, jaz...«

Vdova jo je prekinila s trdo gesto in še trdim glasom:

»Nedovoljeno je mojim uslužbencem, prekinjati me, kadar govorim. Vi hočete igrati z mojim vnukom igro, ki bi vam omogočila, ugnezditi se v tej hiši in nadaljevati v njej znanje s svojimi prijatelji in prijateljicami. V vašo nesrečo pa ve zdaj gospod de Rožgi, s kom ima opravka — markiza, ki pojde v vaše mreže, si morate iskati druge.«

»Ah!... Dobro, zatečem se k vašemu vnuku samemu! On me bo branil... on vam odgovori...«

Beseda ji je zastala v grlu od silnega joka.

»Rekla sem vam že,« je povzela markiza neizprosno, da je ta ganljiv prizor nepotreben, kakor bi bil tudi zaman vsak poizkus, priti do gospoda markiza de Rožgi; sicer pa me je on naprosil, naj vam izročim to pismo, kar storim, pa naj si bo takšno ravnanje še tako nepravilno. Nahaša se v kuvertu s svoto vred, ki vam jo dolgujem. Vzemite, tak vzemite vendar!«

Pomolila ji je ovoj s tako zapovedujočo gesto, da jo je Gilberta res vzela v svojem strahu.

»In zdaj,« je dejala vdova... Pozvonila je.

»Jožef,« je velela slugi, ki je stopil v salon, »spremite gospodično Lemetrovo venkaj; ona ne spada več k moji hiši, in moja vrata so ji poslej zaprta.«

»Gospa markiza...« je jeknila še enkrat nesrečnica, ki jo je podila starka tako kruto izpred svojih oči. »Gospa markiza... vi ne morete vedeti... a če izveste katerikrat... ah, kako vam bo žal, kako se boste kesali!...«

»Jožef,« jo je prekinil še enkrat tisti neusmiljeni glas, »spremite jo ven...«

Markiza pa je obrnila Gilberti hrbet in zapustila salon, kjer je stalo ubogo dekle, pobito, poraženo in kakor brez uma ter držalo v roki še vedno tisti ovoj, ki ji je zdrknil nevedoma, počasi, iz roke... na tla...

Sluga ga je pobral in ji ga vtaknil v torbico, rekoč:

»Vzemite to, gospodična, vaša je. Saj veste, kako muhasta je gospoda.«

Pogledala je moža kakor v polsnu. Zdalci pa, mahoma — kakor da se ji je zdajnilo še le zdaj — je vzkliknila:

»Ah! To je prekrivično... prestrašno je!«

»Tak dajte no, jezite se... kakor da je služba v tej hiši Bog ve kako prijetna. Saj ne manjka mest ori drugih gospodarih!...«

(Nalje)

— Ker je vzel suknjo, v žepu se je nahajal denar, je a

In hoc signo vinces!

Novo! V tem znamenju bodeš zmagal!
Ta slika ima tudi slovenske napise. **Novo!**

Predvajanje te velikanske zgodovinske zgodbe

od petka dne 7. do četrta 13. novembra

Velikanski cirkuski prizori. Izpreobrnitev h krščanstvu. Trpinčenje kristjanov. Cesar Konstantin sprejme krst. Prikazen sv. križa. Bitka pri Laksa Rubra. Angeli se prikažejo in strašijo poganske bojevnike. Cesar Konstantin porazi Maksencija. Šolski mladini priporočljivo.

v Kino-IDEAL v Ljubljani

Predstava traja 2 uri. Vsak dan od 1-3, 3-5, 5-7, 7-9 in od 9-11.

7 dni! V nedeljo tudi ob pol 11. zjutraj. **7 dni!**

Cene: K 1.90, 1.60, 1.30, 1, -60.

policija preteklo nedeljo v Hrastju pri Mostah nekega petnajstletnega fanta iz Hotiča pri Litiji in ga izročila tukajšnjemu okrajnemu sodišču.

— Po gostilnah je hodil, goste nadlegoval in prosil nekaj krojača iz Device Marije v Polju. V bližini nemškega gledališča pa ga je prišla roka pravice, peljala ga na policijo in ta ga je izročila okrajnemu sodišču.

— **Umrli so v Ljubljani:** Fran Zavolovšek, posestnik, 53 let. — Apolonija Hrovat, delavka, 46 let. — Marija Kosec, delavka, 71 let. — Tomaž Kunc, posestnik, 43 let. — Marka Zupančič, krojač, 50 let. — Marija Borštnar, užitkarica, 63 let. — Josip Potočar, premogar, 67 let. — Josip Bučar, sin železniškega uslužbenca, 3 leta. — Josip Urbanija, sin posestnika, 7 dni. — Terezija Kolar, hči služkinje, 18 dni. — Marija Jeruc, soproga uradnika, 56 let. — Ivana Paleček, hči trgovca, 18 let.

— **In hoc signo vinces!** Wiener Allgem. Ztg. piše: Množinski prizori tega filma učinkujejo tako, kakor bi človek nikoli ne pričakoval. Vidimo boje konjenikov, starorimska taborišča, prizore z ulice, bogoslužje prvih kristjanov, boje gladiatorjev, goreče plamenice, nikdar se film ne izpliti do prazne vrste slik. Za ta umotvor so se naročili posebni slovenski napisi, tako da bo vsakemu vsebina razumljiva. Ta film se bode predvajal od 7. do 13. novembra v Kino Idealu. Cene so nekoliko zvišane. Predstave vsak dan od 1.-3., 3.-5., 5.-7., 7.-9., 9.-11.

Trst.

Štirje kolesarji prišli pod avtomobil. V nedeljo popoldne so pridili štirje tržaški kolesarji izlet proti Kopru na kolesih. Vsi štirje so dobri kolesarji in eden izmed njih, Müller, je znan kot izborni dirkač. Ko so dospeli do Škofij (blizu Mili), jim je prišel na nekem ovinku nenadoma nasproti avtomobil, katerega se niso mogli več ogniti. Müller, ki je vozil prvi, je zadel z glavo ob avtomobil in se zgrudil na tla v nezavesti. Tudi dva druga, ki sta sledila Müllerju (Bianchi in Bidoli), sta prišla pod avtomobil. Četrty, po imenu Steffilongo, pa je imel toliko prisotnosti duha, da se je obesil na avtomobil in se na ta način obvaroval pred pretečo nesrečo. Ko se je vstavil avtomobil, v katerem je sedelo nekaj igralcev tržaškega gledališča »Eden«, so zapazili v avtomobilu se vozeči, da ležijo na cesti trije kolesarji. Dva izmed teh sta bila le lahko ranjena in sta lahko vstala, tretji pa, in to ravno Müller, pa je ležal nezavest na tleh; na glavi je imel globoko rano, iz katere je curčala kri. Ko so stopili bliže, so zapazili, da ima Müller počeno lobanjo iz katere silijo možgani. — Nesrečnega so dvignili takoj na avtomobil, v katerega so se vsedli tudi ostali trije kolesarji. Z največjo naglico so nato vozili proti Trstu, kjer so se podali naravnost v mestno bolnišnico. Bianchi, Bidoli in Steffilongo, ki so bili k sreči le lahko ranjeni, so bili obvezani in nato odpeljeni na njihova stanovanja. Müller pa je bil sprejet v četrti oddelek bolnišnice, kjer umira.

Nesramna malomarnost. V Škedenju imamo kinematograf »Adria«, ki je že nešteto krat menjal gospodarja. Skoro vsi gospodarji pa so bili Italijani in sedanji gospodar kinematografa »Adria« je seveda tudi Italijan. — Čeprav je Škedenj slovenska vas (katero štejejo celo za eno izmed najbolj zavednih), vendar izdaja gospodar tega kinematografa reklamne letake v treh jezikih. Da izdaja ta človek letake v treh jezikih, bi mu še ne zamerili toliko, ker vemo, da je v Škedenju resnično mnogo Italijanov in tudi precej privandranih Nemcev, katere protežirajo ravnatelj plavžev, tovarne olja in čistilnice petroleja. Izzivalno in predrzno pa je od tega kinematografarja, da izdaja letake, na katerih zavzema italijanščina vedno prvo mesto. Slovensčina ja zavzema šele drugo mesto. A da bi bil ta jezik res prave slovensčine. Kaj še! Jezik je tako popačen, da človek res ne ve, ali je to slovensčina ali kitajščina? Prosim. Pretekli teden je izdal ta kinematografar trojezičen reklamni letak, kjer je bila zastopana slovensčina v tej le obliki: »Četrtek ljubavna drama v jedna mehanciha žaga. 1000 m. 3 dejanjih.« Itd. — Ta teden pa raznašajo po Škedenju letake, na katerih je zastopana slovensčina v tej le obliki: »Quo vadis? 3000 m. Slavno delo v 6 dejanjih — 4 danes.

Pondeljek 27 in Torek 28 Oktobra I. II. in III. dejanja Sredo 29 in Četrtek 30 Oktobra IV. V. in VI. dejanja. »Malo nižje je dodano: »Ker je pričakovati velike udeležbe, je naproseno sl. občinstvo, da se udeležijo predstave v prvem času.« — Najboljši odgovor za to veliko skrb, ki jo goji gospod kinematografar do Slovencev in slovensčine, bi bil po mojem mnenju ta, »de se udeležijo« slovensko občinstvo čisto navadnega bojkota proti temu kinematografu. Tega bi pravzaprav ne bilo treba niti reči, a ker se nihče ne zveni za to nesramno pačenje našega jezika, je pač dobro, »de se« naše ljudstvo opozori na nesramnost tega kinematografarja, ki je tako nesramen, da dá raznesti take-le letake po vsem Škedenju, po vseh trgovinah in gostilnah. Celot »Gospodarsko društvo« je vedno polno teh letakov. Nobenemu od naših možakarjev pa niti od daleč ne pride na misel, da bi pokazal raznašalcu te kitajščine vrata in nobeden se ne predrzne napraviti gospodu kinematografarju vsaj drobne opazke. Tudi naše »brhke narodne gospe« se ne brigajo mnogo za šepavo in božjastno slovensčino, ki jo čitajo na letakih; lepi »kvadri« — to je glavna stvar. — In če je kinematografar tako dober, ne zasluži, da se ga podpira, zakaj človek, ki vabi Škedenjce s tako slovensčino, nas naravnost sramoti in izziva. Ako ne zna postaviti gospod kinematografar dveh ali treh stavkov v pravilnem jeziku, naj se pobriga, da mu jih napiše kdo drugi. Ni vrag, da bi ne dobil v cellem Škedenju človeka, ki bi mu napisal treh pravilnih slovenskih stavkov. Toda gospod kinematografar je preveč komoden, kadar gre za pravilnost slovenskega jezika. — Škedenjci! Tudi vi bodite komodni in obrnite kinematografu »Adria« hrbet.

Dobra nosova in hladnokrvna značaj. Neka Marija Džurak, stanujoča v Škedenju šte. 400., je bila 1. t. m. okradena. Tatvina je bila izvršena v času, ko je bila zapustila dom vsled opravkov. Tat je vlomil v sobo, v sobi je vlomil v skrinjo, in iz nje je odnesel dve srebrni uri, srebrno verižico in zlat prstan. O tatu ni bilo ne duha in ne sluha. Džurak pa je imela na stanovanju in hrani mladega delavca, ki je bil ostal v stanovanju, ko je odšla po opravkih iz hiše. Šla je v njegovo sobo, da ga povpraša, ni li morda videl ali slišal kaj sumljivega. Toda najemnika, kateremu je ime Ivan Zdravec (star 21 let, doma iz Ogrske), ni bilo več v sobi. Tudi k večerji ga ni bilo. Pa tudi čez noč se ni povrnil, niti naslednje dni. — Džurakovi se je to zdelo čudno. Zadržala je sumiti na Zdravca in naposled ga je ovadila na policijo; to pa tudi zato, ker ji je bil ostal dolžan 28 kron za hrano. — Dnevi so tekli — Zdravca pa od nikjer. Džurakova je že pozabila na ukradene dragocenosti, na 28 K in na Zdravca. — V ponedeljek pa sta korakala dva policijska agenta po ulici delle Scuole nuove, kar jima pride nasproti, ne morda medved, kakor v tistem berlicu, ampak sam Zdravec. Agenti sta ga ustavila in pogledala sta ga bistro v obraz. »Kaj pa hočeta?« »Čujte, kaj niste vi Zdravec?« »Seveda sem.« je odgovoril on, »a kaj hočeta?« »Veste, nekaj bi vas rada vprašala, a tu je precej nerodno, pridite rajše malce z nama na inšpektorat...« sta rekla policijska agenta. »Oh, zakaj pa da ne? Človeku, ki ima čisto vest, kakor jaz, ni težko stopiti pred inšpektorja.« — No, in na policiji je priznal Zdravec, da je ukradel svoji gospodinji uri in verižico, dejal pa je, da se ne spominja, da bi bil ukradel prstana. »In za to le zastarelo tatvinico me kličete sem? No, ja...« Ko so ga povprašali, kam je djal ukradene predmete, je dejal, da jih je zastavil, zastavni listek pa je prodal. Ko ga je vprašal nadzornik, ali je res dolžan Džurakovi 28 K za hrano, je dejal, da to nikakor ni res. »Dolžan sem ji samo, samo 27 K in 49 krajcarjev. — Odpeljati so ga v zapor. — Priznati moramo, da morata imeti ta dva agenta zelo fina nosa, Zdravec pa precej hladno kri.

Dve osebi ubil, dve ranil.

Trst, 26. oktobra.

Peter Rončević, star 28 let, doma iz Splita (Dalmacija) je bil že

dolj časa prav dobro poznan pri policiji kot nevaren in nasilen potepuh, zato je bil tudi izgnan iz Trsta. Kljub temu pa se je povrnil vnovič v Trst ter se je znal spretno skrivati pred očmi postav. Pretekli četrtek se je seznanil z nekaterimi mladeniči iz Dalmacije, ki so prišli v Trst, da se vkrcajo na parnik »Vorwärts« kot mornarji. Vsi skupaj so šli nato v neko krčmo, kjer pa je prišlo do rabuke med Rončevićem in ostalimi mornarji. Tudi ta večer je pokazal Rončević svojo naravo ter je žugal svojim sodeželanom z revolverjem. Ker pa je bil »Rončević sam, nasprotnikov pa veliko, je moral naposled utihniti in zapustiti krčmo, čeprav ga je to zelo jezilo.

Dva dni pozneje.

V soboto zvečer pa se je nahajal Rončević v gostilni »Alle catene« v ulici Punta del Tomo št. 6. Bil je v družbi z nekim svojim znancom Soretom. Ni trajalo dolgo in Rončević se je že sprl tudi ta večer in sicer z znancom Soretom. Ta pa ni mogel mirno prenašati Rončevićovo izzivanje, zato ga je udaril po obrazu ter zbežal. Rončević pa je potegnil iz žepa nož ter se je spustil za bežečim Soretom, ki pa je kmalu izginil v staromestnih ozkih ulicah.

Nasilnež napade mornarje.

Na begu za Soretom, je naletel Rončević nedaleč od spornega mesta na mornarje, s katerimi se je bil sprl v četrtek, kakor smo že opisali. Ko jih je zagledal, se je zaletel vanje in začel mahati naokrog z ostrim nožem. V nekih hipih so že ležali štirje mornarji na tleh zabodeni od Rončevića. Dva mornarja pa sta zbežala in eden od teh se je rešil pred nožem le na ta način, da je vrge na Rončevića posteljino, katero je hotel ravno nesti na parnik »Vorwärts«. V tem hipu pa so prihiteli trije policijski agenti in eden izmed njih se je zagnal v Rončevića in ga podrl na tla. Nato so ga zvezali in odpeljali na policijo.

Dva mrtva.

Bil je poklican takoj zdravnik z rešilne postaje, ki pa je takoj odredil, da prepeljejo ranjene mornarje na zdravniško postajo. Tamkaj sta dobila dva mornarja prvo pomoč, druga dva pa je nista potrebovala več, zakaj bila sta mrtva. Oba sta bila doma iz zadrške okolice v Dalmaciji in oba bila sta še mlada človeka. Prvemu je bilo 31 let, drugemu pa 28 let. Imenovala sta se Simeon in Anton Kapovič. Anton Kapovič je bil že oženjen.

Ranjenca.

Ranjena pa sta bila Ivan Buškolič, star 33 let, doma istotam kot pokojna, in Simon Radovič, star 30 let, doma istotam. Buškolič je bil zaboden na treh mestih, in sicer v roko, v hrbet in v prsi; nož je šel mimo srca v pljuča. Odpeljan je bil takoj v bolnišnico, kjer so ga operirali zdravniki in upajo, da ga ohranijo pri življenju. Drugi ranjenec, Radovič, pa je parkrat zaboden v nogo. Tudi on leži v bolnišnici. Njegovo stanje ni nevarno.

Ali nista fingirala spor?

V začetku je pričela sumiti policija, da bi bil napadel Rončević mornarje samo zato, da si ohladi jezo, ker mu je Sore zbežal, ker to pač ne gre klati ljudi samo, da si potolaži žolč. Policija je že bila mnenja, da je bil ves napad prestudiran že prej in da sta bila tedaj Rončević in Sore zmenjena, da se spreta na ulici, ko se približajo mornarji, nato pa da uporabi Rončević priliko in skoči med mornarje ter se masčuje z nožem za vse tisto ponižanje, ki ga je dohitelo pretekli četrtek. To sumnjo je potrjalo tudi to, da se isti večer ni pokazal Sore nikjer, čeprav se je izvedelo, da mu je znano grozno dejanje, ki ga je izvršil njegov pajdaš Rončević. Tudi policiji se ni posrečilo najti Soreta. Včeraj (ponedeljek) popoldne pa je prišel na policijo neki mladenič, ki je dejal, da je poslan od Soreta, naj gre povedat na policijo, da bi se prišel rad javiti, a naj mu prej obljubi policija, da mu ne stori nič zalega. Na policiji so seveda obljubili mladeniču, da se Soretu ne zgodi prav ničesar. Naročili so mu, naj pove Soretu, da bo smel celo ostati v mestu ves čas preiskave, čeprav je izgnan iz Trsta. — Mladenič je odšel, za njim pa policijski agentje, ki so natanko pazili, kam pojde mladenič. Ko so videli, kam je odšel, so počakali. Ni

trajalo dolgo, in Sore se je pokazal na ulici. Mahal jo je naravnost na policijo. Tam je razložil, kako je bilo oni večer. Povedal je, da se je bil sprl z nasilnim Rončevićem, kateri ga je sunil nato večkrat z nožem. Pokazal je razrezano in razdrapano suknjo in naposled tudi dve rani na trebuhu. »Toda, zakaj se niste šli javiti na zdravniško postajo, da ste ranjeni?« ga je vprašal inšpektor. »Bal sem se, da me ne aretirajo policija, ker sem izgnan iz Trsta. — Ko je bil zaslišan, je bil odpeljan v zapore, kjer je na razpolago preiskovalnemu sodniku.

Izvor spora. Tatvina 110 kron.

Policija pa je poizvedovala dalje in naposled se ji je posrečilo izvedeti, da je nastal spor med Soretom in Rončevićem zaradi nekaterih ukradenih denarjev. Pred kratkim je namreč ukradel Sore nekemu delavcu Valentinu Visintinju 110 K. Ta denar pa je Sore pridno zapiral po gostilnah s svojimi pomagači pri tej tatvini, med katerimi je bil tudi Rončević. Naposled pa so si razdelili ostali denar med seboj, a Rončević ni dobil ničesar, ker je največ zapisil. Zato je bil jezen na Soreta, od katerega je zahteval že večkrat, naj mu da kaj denarja. Ker ga je Sore vedno zavrnil, sta se naposled sprla. — Zelo čudno pa se zdi policiji, kako se je mogel lotiti Rončević ljudi, ki niso imeli prav nič skupnega z Soretom, še manj pa s tatvino.

Mrtveca.

Povedali smo že, da sta bila oba mrtveca prepeljana še isto noč v mrtvašnico k Sv. Justu. V nedeljo je hodilo vse polno Dalmatincev in drugih ljudi k Sv. Justu, da vidijo nesrečni žrtvi, a bil jim je zabranjen vstop v kapelo, dokler se ni izvršila obdukcijska obhreditev. Trupli sta raztelesila zdravnika dr. Saunig in Xydias. — Policija je brzojavno naznanila sorodnikom obeh nesrečnih žrtve o vsem dogodku. Ker se je pričakovalo, da se udeležijo pogreba obveščeni sorodniki iz Dalmacije, zato se je določilo, da bo pogreb šele danes (torek).

Pogreb.

Pogreb obeh žrtve se je vršil danes zjutraj ob 10. uri. Povsod, koder se je imel pomikati sprevod, se je zbirala velika množica ljudstva. Pogreba se je udeležilo veliko število tukaj stanujočih Dalmatincev, od sorodnikov pa ni bilo nikogar, žene žrtve Antona Kapoviča. Najbrže so brzojavke zakasnele. Pred mrtvaškim vozom so nosili štirje mornarji venec, z napisom: Žrtvama v spomin, ljudstvo. To je bil edini venec. — O podrobnostih bo mo še poročali.

Najnovejša telefonska in br ojavna poročila.

EKSPOZE SRBSKEGA MINISTRSKEGA PREDSEDNIKA PAŠIČA.

Belgrad, 29. oktobra. Po izvajanjih naprednjaka Marinkoviča, ki je opozarjal na to, da je treba obdržati ozko zvezo z Rumunijo in Grško, ker to bodi temelj nove politike — je podal ministrski predsednik Pašič svoj

ekspoze

o zunanjem položaju. Balkanski narodi, tako je izvajal gospod Pašič, ki so bili pred 500 leti podlegli navalu Turkov, so z zmagovalnimi vojnimi pohodi razrešili težavno vzhodno vprašanje. V poteku vojne so bili potpisani Turki pred vrata Carigrada. Kar so se kmalu pojavili dogodki, ki so razbili srečno rojeno zvezo balkanskih držav. Srbska vlada je stala vedno na stališču, da se mora konflikt z Bolgarijo mirnim potom rešiti. Bolgarija je pa izgubila merilo za presojanje položaja in se je izognila mirni poravnavi.

V srbskih krogih se je srbski vladi očitalo, da ni pravočasno poskrbela za to, da doseže revizijo pogodbe od Bolgarije in so izjavljali, da bi bilo treba postaviti te zahteve že ob začetku ponovnega obleganja Drinopolja. Vsi ti očitki so neopravičeni. Revizije pogodbe bi ne bil nihče dovolil, če bi bila Srbija tudi tekom vojne stopila pred zavezništva s to zahtevo. Na drugi strani bi bila pa Bolgarija v tem slučaju že takrat se

odpovedala Drinopolju in tedaj bi se bil radi Macedonije tako javno izjavil.

Od srbske vlade po dokončanju vojni napravljene poskusi za mirni sporazum, so bili preprečeni vsled upiranja Bolgarije, ki je upala svoje zahteve udeležiti z močnim napadom na srbsko armado. Toda Srbija je še vedno upala na mirno poravnavo, toda v enem delu inozemskega tiska se je napenjala vse sile, da bi se konflikt med Srbijo in Bolgarijo zostril. »Kaj se ne spominja« — je dejal Pašič — »na naši sosesčini podano izjavo, da imajo balkanske države popolno pravo se medsebojno vojskovati«. Zahtevi enega dela srbske javnosti: da naj se novoosvojeni kraji anektirajo, tej zahtevi srbska vlada ni mogla ugoditi z ozirom na velike interese veselih. S predčasno aneksijo novoosvojenih krajev bi bila Srbija izgubila simpatije tripotentne in povzročila da bi se bilo zahtevalo kaznovanje Srbije. Srbija bi bila v tem slučaju v enakem položaju, kakor je bila pozneje Bolgarija, s to razliko: da bi bila usoda Srbije prišla v veliko hujšo situacijo, kakor je bilo to z Bolgarijo.

Srbska vlada pa je skrbela za to, da svoj položaj ojači z zvezami. 30. junija — na dan, ko je Skopje priznala Rusijo za razsodnika, je sledil znani nočni napad od bolgarske strani na našo armado. Istočasno je pa bolgarska vlada naslovila na velesile protest proti srbskemu napadu. Od onega časa sem se je pa stvar dovolj razjasnila.

Naša armada je ta napad odbila (gromoviti živio-klic). Tudi Grška je napad odbila in Rumunija je pravično stvar podpirala.

Bolgarija je prišla v obupno situacijo in je prosila za mir, ki se je sklenil v Bukareštu. Vse velesile so delale na to, da se Bolgariji priznane, priznale so pa pravične zahteve Srbije. Avstro-Ogrska se je postavila na stališče, da se mora cela mirovna pogodba podvreči reviziji. Rusija je bila v začetku le za revizijo glede Kavale, je pa tudi od tega odstopila, da ne bi povzročila daljših komplikacij.

»Srbski narod je bil za svoje velike žrtve bogato odškodovan. Povdvojilo se je ozemlje države in zagotovil si je lepšo bodočnost. — Ministrski predsednik pravi: »Smatram za dolžnost, da se Srbija za to zahvali Rusiji (živio) in ravno tako ruskim zaveznikom Franciji in Angliji (živio). Čuti se dolžnega, zahvaliti se tudi Nemčiji.

Srbija potrebuje sedaj dolgega miru, da se more posvetiti kulturnemu in gospodarskemu delu in je bila pripravljena omogočiti delo velesilam in Albaniji — kar so udri Albanci v srbsko ozemlje. Bili so hitre odbiti. Vlada namerava predlagati velesilam le spremembo meje z ozirom na mirovne potrebe. Kljub temu da je Srbija že izjavila, da se pod sklepu velesil, je bilo od Avstro-Ogrske poseženo po ultimatumu kateremu je Srbija ugodila, obenem pa od velesil zahtevala garancij za mir.

»Moramo le obžalovati, da se ugodne dispozicije za izboljšanje sosedskega razmerja vedno z raznimi incidenti oteškočijo«. Nato govori Pašič še o mejah in o tozadevnem delu in povdarja, da je razmerje z Grško kot z Rumunijo prijateljsko.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 29. oktobra. Položaj v parlamentu se je nekam izboljšal in upati je, da se v teh dneh, ko zborno ne bo delovala, doseže sporazum.

ČEŠKE STRANKE.

Dunaj, 29. oktobra. V seji čeških agrarcev se je poročilo, da je prizadevanje po snopnem klubu razbito, toda se sklene, da se bo o vseh narodnih zadevah k sejam vabilo zastopnike čeških strank, da se doseže enotno postopanje ali vsaj večinsko postopanje.

GRŠKO-TURŠKI SPORAZUM.

Carigrad, 29. oktobra. Grško-turški sporazum bo podpisan v bodočih dneh; gre se le za neke formalnosti še.

ALBANCI SE ZOPET GIBLJEJO.

Belgrad, 29. oktobra. Albanci so zopet streljali na orožniško patruljo ob vasi Kognar. Ob Črnem Drinu je videti oborožene albanske čete.

Odgovorni urednik Radivoj Korenec. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«

K. JURMAN OPTIK IN ŠPECIALIST Selenburgova ulica

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.
Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Mali oglasi.

Mehlovana mesečna soba, s posebnim vhom, je takoj za oddati. Poizve se v »Prvi anončni pisarni.« 1027-3

Posojila dobe pravne osebe in tvrdke takoj in diskretno. Prošnjam se priloži 10 vin. znamka pod »Redna in hitra pomoč« S. & Co., Kranj, poštno ležeče. 1056-1

Sprejmejo se 2 ali 3 gospodje na hrano in stanovanje. Več se izve v »Prvi anončni pisarni.« 1059-3

Tovarna pianinov

Anton Pečar, Trst
ulica Farneto štev. 42.

izdeluje po naročilu pianine, ki so po svoji konstrukciji, dobrem materialu in najnovejšem lastnoizumljenem modelu dosegli vsepovsod najboljši sloves. Priporočam se slav. učitelstvu, pred. duhovščini i dr. veleuglednim krogom za naročila, kakor tudi vsako uglasjevanje in popraviljanje glasbenih instrumentov.

Učelnica za krojno risanje, prikrejevanje in izdelovanje ženskih in otroških oblek **REZA HUBMAYER**
Ljubljana, Mestni trg štev. 24. II. nadstropje.

Pouk se vrši v tečajih, ali pa posamezno. — Prodaja vsakovrstnih krojnih vzorcev za angleški in francoski način. — Naročila sprejema od 12. do 1/2. ure dopoldne in od 6. do 7. ure zvečer.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Konfekcija

: za moške, ženske in otroke :

v veliki izbiri po zanesljivih in stalnih cenah v podružni trgovini
tvrdke R. MIKAUC

„Pri Škofu“

Ljubljana — Pred Skofijo štev. 3. — Medena ulica.
: Poseben oddelek v prvem nadstropju. :

Cenik na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

POZOR!

Priporočam slav. p. n. občinstvu svojo bogato zalogo

suhih vencev
lastnega izdelka.

Nadalje se priporočam za izdelovanje svežih vencev in šopkov ter travov z napisi in sploh vseh nagrobnih, v mojo stroko spadajočih predmetov po najnovejši obliki in nizki ceni. Ker sam izdelujem suhe vence, prodajam jih lahko pod tvorniško ceno. — Za mnogobrojna naročila se priporoča z velespoštovanjem

Brzojavi: Korsika mlajši, Ljubljana.

Viktor Korsika, cvetlični salon,
Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Modni salon

Stuchly-Maschke

3 Ljubljana, Zidovska ulica 3
priporoča cenj. damam tu in na deželi svojo bogato zalogo

- zimskih klobukov in športnih čepic -
za dame in deklice po najnižji ceni.

Popravila točno in ceno. Zaini klobuki vedno v zalogi.

Friznane dobro blago — nizke cene.

Izjava.

Jaz sem trdil, da ni Matija Vidmar nič vreden človek, izjavljam, da so te trditve neosnovane.
Avgust Mlakar.

Mlajši

ključavničar

se sprejme takoj v Vevški papirnici.

Nagrobni:

Gozdič je že zelen,
Vigred se povrne,

za moški zbor postavil Oskar Dev, ste izšle v „Učiteljski tiskarni“ obe na eni poli.

Cena 20 kom. K 6.—

Manj kakor 20 kom. se ne pošilja.

!! Čudovito po ceni !!

710 kosov za samo K 3-75.

Krasna pozlačena, 36 ur idoča precizij-ska Anker-ura z lepo verižico, gre natančno s 3letno garancijo, 1 kos svilena kravata za gospode, 1 kravata igla iz bele masivne pale, garantirano nezlomljiva, 3 kosi finih žepnih robcev, 1 prstan za gospode z imit. dragim kamnom, 1 cevka za smodke, imit. jantar, 1 krasno žepno toaletno zrcalo, momentni foto-graf, 1 fini zobotrebec iz 4 delov, 1 damska broša novost, 1 par gumbov za manšete double-zlato „Ideal“ s patentno zaklopko, 1 krasen album za slike, obstoječ iz raznih najlepših slik sveta, ki se za nje vsak zanima, 1 krasni damski vratni koljé iz orientalsk. biserov, belo, nerazlomljivo, 20 finih korespondenčnih predmetov in še 610 raznih predmetov, ki so v hiši zelo potrebni, vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja le K 3-75. Pošilja po povzetju eksportna trgovina „Lenore“

F. Windisch, Krakau štev. M/22.

NB. Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

Gospodinjite najceneje

ako se poslužujete k pripravi Vašega zajutreka, malice ter večerje zrnati kavi podobnega „pravega :Francka: z kavim mlinčkom“.

In zakaj?

Ker „pravi :Frank“

poseduje blagovonjav okus, ki povzdiga vonjavo zrnate kave ter je pritem vendar najcenejši, ker je najizdatnejši kavin pri-datek.

Več tisoč

pletenih jopic v vseh barvah, posebno sivih, poprej K 16.—, sedaj K 8.—.

Moških klobukov

vsakovrstnih fason, poprej K 6.—, sedaj K 3.—.

Klobukov za dečke

poprej K 4.—, sedaj K 2.—.

Klobukov za otroke

poprej K 2.—, sedaj K 1.—.

Največja izbira dežnih plaščev

za dame in gospode

poprej K 20.—, 30.—, sedaj K 14.—.

Zaradi ogromne zaloge zimske konfekcije oddajam blago za polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Moderci v vseh modernih oblikah,

moderčki, potrebščine za moderce,

= rokavice, parfumerija, nogavice, =

moderne ulasnice, broške, igle za klobuke, pajčolani, torbice itd. vse v največji izbiri v modni trgovini za dame

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Pivovarna bratov Reininghaus in Puntigamska pivovarna

v Gradcu

naznanjati slavnemu občinstvu, da se nahajati njih

centralni zalogi od zdaj naprej

v Ljubljani, Martinova cesta 28. Tel. št. 90.